

Öğretmen Adaylarının Akademik Mükemmeliyetçilik Düzeyleri İle Topluluk Karşısında Konuşma Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki

İzzet ŞEREF¹, Emine TOKER²

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0002-2379-1373>

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye
<https://orcid.org/0009-0003-4565-9140>

Email: izzetseref@cumhuriyet.edu.tr, etoker895@gmail.com

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 11.02.2025 - Kabul: 26.05.2025)

Öz

Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri ile topluluk karşısında konuşma kaygı seviyeleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Çalışmada nicel araştırma desenlerinden ilişkisel araştırma deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın örneklemini İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 295 dördüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği (AMÖ) ile Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği (TÖKKÖ) aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde öğretmen adaylarının AMÖ ve TÖKKÖ düzeylerini tespit etmek için t testi kullanılmıştır. AMÖ ile TÖKKÖ arasındaki ilişkinin yönünü belirlemek amacıyla ise basit doğrusal regresyon analizi tercih edilmiştir. Analizler sonucunda öğretmen adaylarının AMÖ ve TÖKKÖ seviyelerinin orta düzeyde olduğu, iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlı olmasına rağmen etkinin oldukça az olduğu ($R=.128$, $R^2=.016$) belirlenmiştir. Bir başka ifadeyle akademik mükemmeliyetçilik arttıkça kaygının çok az arttığı ifade edilebilir. Bu sonuçtan hareketle farklı bir örnekleme iki değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesi önerilebilir. Ayrıca akademik mükemmeliyetçilik ile topluluk karşısında konuşma kaygısı arasındaki ilişkiyi derinlemesine ele almak amacıyla nitel araştırmalar yapılabilir. Diğer yandan öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma kaygısını etkileyebileceği varsayılan farklı değişkenlerle ilişkinin test edildiği çalışmalar da gerçekleştirilebilir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adayları, akademik mükemmeliyetçilik, topluluk önünde konuşma kaygısı, ilişkisel araştırma.

Relationship Between Academic Perfectionism Levels of Teacher Candidates and Their Public Speaking Anxiety Levels

Abstract

The aim of this study is to reveal the relationship between pre-service teachers' academic perfectionism levels and their public speaking anxiety levels. Relational research design, one of the quantitative research designs, was preferred in the study. The sample of the study consisted of 295 fourth grade pre-service teachers studying at the faculty of education of a state university located in the Central Anatolia Region. The data of this study were collected through the Academic Perfectionism Scale (APS) and the Public Speaking Anxiety Scale (PSAS). In the analysis of the data, t-test was used to determine the levels of pre-service teachers' APS and PSAS. Simple linear regression analysis was preferred in order to determine the direction of the relationship between the APS and the PSAS. As a result of the analyses, it was determined that the levels of pre-service teachers' APS and PSAS were at a moderate level, and although the relationship between the two variables was significant, the effect was quite small ($R=.128$, $R^2=.016$). In other words, it can be stated that anxiety increases slightly as academic perfectionism increases. Based on this result, it can be suggested to determine the relationship between the two variables in a different sample. In addition, qualitative research can be conducted to examine the relationship between academic perfectionism and public speaking anxiety in depth. On the other hand, studies testing the relationship with different variables that are assumed to affect pre-service teachers' public speaking anxiety can also be conducted.

Keywords: Prospective teachers, academic perfectionism, public speaking anxiety, correlational research.

Giriş

Mükemmeliyetçilik, bireyin başkaları ya da kendisi için yüksek standartlar belirleyerek bu standartlara ulaşabilme amacıdır (Hewitt ve Flett, 1991). Özgüngör (2003) mükemmeliyetçilik kavramını kişilerin akademik olarak yüksek puan almak için güdüleyen kişilik özelliği olarak ifade etmiştir. Mükemmeliyetçilik büyük oranda kabul edilme isteği, onaylanma amacıyla başlamıştır ve mükemmeliyetçi bireyleri yönlendiren düşük orandaki öz saygıdır (Tuncer ve Voltan-Acar, 2006). Frost vd. (1990) mükemmeliyetçiliğin -kişisel standartlar, hata yapmaktan kaçınma, aile beklentileri, aile eleştirisi, düzenlilik, şüphecilik-boyutlarının hem olumlu hem de olumsuz yanlarının olduğunu belirterek akademik anlamda yüksek standartları amaç edinmenin başarıyı motive edebileceğini ancak hata yapma korkusu, aile baskısı ve aşırı öz eleştiri gibi unsurların bireyde psikolojik sıkıntılara neden olabileceğini ifade etmişlerdir. Diğer yandan akademik mükemmeliyetçiliğin, öğrencilerde ve akademisyenlerde daha yüksek başarı sağlayacak bir motivasyon kaynağı olabileceği fakat bunun uyumsuz bir şekle dönüşmesi hâlinde bireyin psikolojik sağlığı ve akademik başarısı üzerinde olumsuz etkilerinin olabileceği belirtilmiştir (Stoeber ve Otto, 2006). Kayacan ve Öztapak (2024) da akademik mükemmeliyetçiliğin okul tükenmişliğini etkileyen kişisel faktörlerden olduğunu ifade etmektedirler.

Konuşma, dilin sesli kısmında ortaya çıkan dil becerisidir ve sesler aracılığıyla dilin iletişim kurma ve aktarma yöntemiyle günlük ilişkilerini sürdürmesine olanak sağlamaktadır (Pestil ve Özden, 2018; Çakan ve Gül, 2018; Hamzadayı vd., 2018; Yolcusoy ve Çetinkaya, 2021). Katrancı ve Kuşdemir (2015) konuşma kaygısını herhangi bir topluluk karşısında konuşmacının hissettiği tedirginlik ve başarısızlık duygusu içerisinde olması şeklinde ifade etmişlerdir. Beatty ve Behnke (1991) konuşma kaygısının kalp atış hızındaki artışa sebep olarak kişide strese yol açtığını belirtmişlerdir. Topluluk önünde konuşma kaygısı, sosyal korku türlerinden biridir ve kişinin konuşma esnasında aşağılanma, olumsuz değerlendirilme veya utanç verici bir duruma düşme endişesiyle ortaya çıkar (Bodie, 2010). Bu kaygı türü, kişilerin gündelik hayatlarını olumsuz etkileyebilir ve profesyonel başarıları üzerinde de etki yaratabilir (Daly vd., 2009). Topluluk önünde konuşma kaygısının nedenleri arasında genetik yatkınlık, kişinin çocukluk çağındaki sosyal deneyimleri, çocuklukta aşırı eleştirici veya katı ebeveynlerin olması sosyal kaygının gelişmesine etki eder (Stein vd., 2001).

Topluluk önünde konuşma kaygısı yaşayan kişilerde kalp atışının hızlanması, terleme, titreme ve mide bulantısı gibi fizyolojik tepkiler kişinin performansını olumsuz etkilemektedir (Ayres ve Hopf, 1993). Bandura'nın (1986) Öz Yeterlilik Kuramı'na göre, bir kişi bir işi başarıp başaramayacağına dair inancı zayıfsa o iş karşısında daha fazla kaygı yaşar, bu nedenle öz yeterlilik eksikliği de topluluk önünde konuşma kaygısını artıran faktörlerden biridir. Bilişsel-davranışçı terapi yöntemi, kişilerin olumsuz düşüncelerini değiştirerek korkularıyla yüzleştirmeyi amaç edinir ve nefes alma, gevşeme gibi tekniklerle hem fizyolojik hem de psikolojik olarak topluluk önünde konuşma kaygısını azaltmada yardımcı olmaktadır (Hofmann, 2008). Daly vd. (2009) topluluk önünde konuşma kaygısının kontrol altına alınabilmesinin kişideki performans ve başarıyı artırdığını ifade etmişlerdir.

İşcan ve Karagöz (2016) konuşmacı olan öğrencinin konuşma kaygısı yaşadığını ifade etmişler ve bunun nedenini ise konuşmacının kendini bilgi yönünden yetersiz hissetmesi, öz güven eksikliği ve topluluk karşısında konuşmaya alışık olmama şeklinde açıklamaktadırlar. Suroğlu Sofu (2012) öğretmen adaylarının konuşma kaygılarını incelediği araştırmasında sosyoekonomik düzeyi düşük olanların, yüksek olanlara göre; yaşı küçük olanların, yaşı büyük olanlara nazaran daha yüksek konuşma kaygısı duyduğunu ortaya koymuştur. Yine

farklı bir çalışmada konuşma kaygısını azaltan veya artıran çeşitli faktörlerden bahsedilmektedir. Yaş, cinsiyet, ailenin eğitim durumu, sosyoekonomik durumu vb. faktörler sonucunda yaş değişkeninin konuşma kaygı düzeyi üzerinde önemli bir etki yarattığını; yaşı küçük olan öğretmen adaylarının çoğunlukla yaşı büyük olanlara nazaran daha yüksek konuşma kaygısı yaşadıkları belirtilmektedir (Demir, 2023).

Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarını elen bir çalışmada söz konusu örneklemde orta düzeyde konuşma kaygısı duydukları tespit edilmiştir (Demir, 2023). Ayhan vd.'nin (2022) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının mesleki kaygılarını istatistiki açıdan anlamlı bir biçimde ortaya koyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada alanyazınında daha önce ele alınmayan akademik mükemmeliyetçilik ile topluluk önünde konuşma kaygısı değişkenlerinin ilişkisi incelenmiştir. Bununla ilişkili olarak yüksek akademik mükemmeliyetçilik düzeyine sahip olan öğretmen adaylarının hiçbir konuda ve hiçbir zaman hata yapılmaması gerektiği inancını taşıdıkları ifade edilmektedir (Er ve Aydemir, 2022). Hiçbir zaman hata yapılmamasına inanan öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşurken konuşma kaygısı gütmekten kendinden emin olarak konuşması gerektiğine inanabilecekleri de düşünülebilir. Bu noktada bilimsel bir bilgi sunmak için bu çalışma planlanmıştır. Araştırma konusu bağlamında alanyazını taraması yapıldığında belirlenen konuda bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın önemi alanyazınındaki boşluğu doldurarak yeni bir bilgi kazandırmaktır. Bu araştırma öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri ile topluluk karşısında konuşma kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu hedefle ilişkili olarak çalışmada, “Öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilikleri onların topluluk karşısında konuşma kaygılarını anlamlı bir biçimde yordamakta mıdır?” sorusunun cevabı bulunmaya çalışılmıştır.

Materyal ve Metod

Etik Kurul İzni

Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulunun 14.06.2024 tarihli, E-50704946-050.04-439539 sayılı kararı ile alınmıştır. Bu izin, çalışmada etik ilkelere uyulduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nicel araştırma desenlerinden ilişkisel araştırma deseni tercih edilmiştir. İlişkisel (korelasyonel) araştırma deseni, iki veya daha çok değişken arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak ve neden ve sonuca dair ipuçlarına ulaşmak amacıyla gerçekleştirilir (Büyüköztürk vd., 2023). İlişkisel (korelasyonel) araştırma desenin yordayıcı ve açıklayıcı olmak üzere iki türü bulunmaktadır (Creswell, 2020). Bu kapsamda “Öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri, onların topluluk karşısında konuşma kaygı düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı var mıdır?” sorusu ele alındığından ilişkisel araştırma deseni tercih edilmiştir. Bu araştırmanın amacı akademik mükemmeliyetçiliğin topluluk karşısında konuşma kaygı seviyesini yordayıcılığını tespit etmek olduğundan veriler bu bakımdan çözümlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemi İç Anadolu Bölgesi’nde bulunan bir devlet üniversitesindeki 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. GPower basit doğrusal regresyonda güç analizi yapılarak araştırma öncesinde .80 gücü 55 kişi olarak belirtilmiş olup toplam 295 kişi araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. İlişkisel araştırmalarda erişilen bulguların evrene genellenebilir

olması amaçlandığından değişkenlerin gözlenebileceği ve test edilebileceği bireylerden mümkün olduğunca seçkisiz yöntemler tercih edilmesi ve geniş örneklem seçilmesi önerilmektedir (Tekbıyık, 2015). Bu nedenle bu çalışmada seçkisiz örneklem yöntemlerinden basit seçkisiz örneklem araştırma problemi için uygun görülmüştür. Basit seçkisiz örnekleme, örnekleme seçilecek birimlerin eşit seçilme olasılığının ele alındığı yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2023). Örnekleme alınan 295 öğretmen adayına ilişkin tanımlayıcı veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretmen adaylarına ilişkin tanımlayıcı veriler

Cinsiyet		N	%
Kadın		224	75.93
Erkek		71	24.06
Bölüm		N	%
Türkçe Öğretmenliği		128	43.4
İlköğretim Matematik Öğretmenliği		44	14.9
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği		31	10.5
İngilizce Öğretmenliği		26	8.8
Okul Öncesi Öğretmenliği		24	8.1
Fen Bilgisi Öğretmenliği		20	6.7
Sınıf Öğretmenliği		15	5.1
Özel Eğitim Öğretmenliği		7	2.4

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri, Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği (AMÖ) ve Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği (TÖKKÖ) aracılığıyla derlenmiştir.

Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği (AMÖ)

Odacı vd. (2017) tarafından 352 üniversite öğrencisinin çalışmaya katılmasıyla geliştirilen AMÖ’ne açımlayıcı faktör analizi yapıldığında toplam varyansın %52.36’sını açıklayan üç faktörlü yapı elde edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .82 olarak hesaplanmıştır. En az iki faktörden meydana gelen ölçeklerde, ikinci seviye doğrulayıcı faktör analizinin kullanılması tavsiye edilmektedir (Meydan ve Şeşen, 2011). Bu ölçeğin ikinci seviye doğrulayıcı faktör analizinin iyi düzeyde uyumlu olduğu belirtilmiştir ($\chi^2= 144.24$ (N= 352, sd= 61), $p<.001$; $\chi^2/sd=2.36$; RMSEA=.06 (%90 CI=.04-.07); CFI=.94; AGFI=.91; NNFI=.89; SRMR=.05). Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği 5’li likert skalalı (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) toplam 13 madde yer almaktadır. AMÖ’nün çalışmada kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren araştırmacılardan el-mek aracılığıyla uygulama izni alınmıştır. Ölçek, öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçiliklerini ölçmek için kullanılmıştır.

Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği (TÖKKÖ)

Bartholomay ve Houlihan'ın (2016) geliştirdiği TÖKKÖ'nün Türkçeye uyarlanması bağlamındaki incelemeler Doğru-Çabuker, Balcı-Çelik ve Aldemir'in (2020) araştırmalarında gerçekleştirilmiştir. Veriler, 198 üniversite öğrencisinden elde edilmiştir. Bu öğrencilerin 138'i kadın, 60'ı ise erkektir. Ölçekteki alt faktörler bilişsel, davranışçı ve psikolojik olarak adlandırılmıştır. Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği'nde 5'li likert skalalı (1: Asla, 2: Çok Az, 3: Kısmen, 4: Çok, 5: Aşırı Derecede) toplam 16 madde yer almaktadır. Ölçeğin genelini .93, alt faktörlerde iç tutarlılığın bilişsel boyut .88, davranışsal boyut .69 ve psikolojik boyut .86 olduğu belirtilmiştir. DFA'da rapor edilen uyum indekslerine bakıldığında istatistiki olarak kabul edilebilir düzeydedir ($\chi^2=211.55$, $p<.000$, $\chi^2/sd=2.18$, GFI=.88, IFI=.947, SRMR=.063 RMSEA=.077). TÖKKÖ'nün çalışmada kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren araştırmacılardan el-mek aracılığıyla uygulama izni alınmıştır. Ölçek, öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla tercih edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler, Google Formlar aracılığıyla çevrim içi olarak toplanmıştır. Öncelikle bu ortamda öğretmen adaylarına yazılı olarak araştırmanın konusu, yanıtların gizli tutulacağı, katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu ve katılımcılara istedikleri anda yanıtlamayı bırakacakları belirtilmiştir. Sonrasında AMÖ ve TÖKKÖ'nün maddeleri ilgili ortama aktarılmıştır. Söz konusu form tamamlandıktan sonra forma erişimi sağlayan bağlantı uzantısı öğretmen adaylarıyla paylaşılmıştır. Uygulanan ölçeklere 295 dönüt verilmiştir.

Veri Analizi

Erişilen veriler öncelikle bir Excel uzantılı dosyaya aktarılmıştır. Bu dosya üzerinde veriler kodlanarak sayısallaştırılmıştır. Sonrasında kodlanan veriler SPSS 20.0 istatistik programına aktarılmıştır. İlişki analizlerine geçmeden önce AMÖ ve TÖKKÖ aracılığıyla derlenen veriler üzerinde normallik analizleri ve iç tutarlılık analizi gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan iç tutarlılık düzeyinin beklenen seviyede olması (AMÖ= .88, TÖKKÖ= .86) bu ölçeklere verilen cevapların tutarlı bir görüntü ortaya koyduğunu göstermektedir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için merkezî eğilim ölçüleri, çarpıklık ve basıklık değerlerini belirlemek amacıyla analizler yapılmıştır (AMÖ: ortalama=2.78, medyan=2.76, mod=2.69, çarpıklık=.054, basıklık=-.27; TÖKKÖ: ortalama=2.83, medyan=2.75, mod=3.00, çarpıklık=.24, basıklık=-.34). Analizler sonucunda erişilen değerler, verilerin normal bir dağılıma sahip olduğunu ortaya koymuştur. Daha açık bir anlatımla merkezî eğilim değerlerinin birbirlerine yakın (Can, 2017) ve çarpıklık değerinin +1 ila -1 arasında olması (Hair vd., 2014) verilerin normal bir dağılıma sahip olduğunu ifade etmektedir.

Bu çalışmada bağımsız değişkeni temsil eden AMÖ'den alınan toplam puan iken; bağımlı değişken ise TÖKKÖ'den alınan puandır. Öğretmen adaylarının Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nden aldıkları puanın Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği'nden aldıkları puanı yordayıp yordamadığını tespit etmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Basit doğrusal regresyon analizi ile ulaşılan veriler, SPSS 20.0 paket programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Anlamlılık düzeyi $p<.001$ olarak alınmıştır. Gerçekleştirilen analizler neticesinde erişilen veriler araştırma problemi doğrultusunda tablolandırılmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlilik

Bu çalışmada, veri elde etmek için kullanılan AMÖ ve TÖKKÖ'ye ilişkin geçerlilik ve güvenilirlik değerlerine, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıkları içinde değinilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeylerine ilişkin t testi sonuçları, topluluk önünde konuşma kaygı düzeylerine ilişkin t testi sonuçları ve bu iki değişken arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılan basit regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. İlk olarak Tablo 2'de cinsiyet değişkenine göre akademik mükemmeliyetçilik düzeylerine dair veriler sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre AMÖ düzeylerine ilişkin t testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kadın	224	37.12	8.85	293	-2.851	.005
Erkek	71	33.52	10.52			

Tablo 2'ye göre öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik seviyelerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Kadın öğretmen adaylarının ortalamalarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek ($\bar{X}=37,12$; $p=,005$) olduğu ifade edilebilir. Çalışmanın ilerleyen bölümünde öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre topluluk önünde konuşma kaygı düzeylerine dair t testi analiz sonuçları yer almaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre TÖKKÖ düzeylerine ilişkin t testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kadın	224	45.74	11.30	293	-1.720	.086
Erkek	71	43.02	12.48			

Tablo 3'e dikkat edildiğinde öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma kaygı seviyelerinin ortalama düzeyde olduğu görülmektedir. Erkek ve kadın öğretmen adaylarının ortalamalarının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 4'te cinsiyet değişkenine göre TÖKKÖ alt boyutlarına ilişkin veriler paylaşılmaktadır.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre TÖKKÖ alt boyutlarına ilişkin t testi sonuçları

No	Alt Boyut	Cinsiyet	Ortalama	P
1.	Bilişsel Boyut	Erkek	2.74	.245
		Kadın	2.85	
2.	Davranışsal Boyut	Erkek	2.71	.063
		Kadın	2.91	
3.	Psikolojik Boyut	Erkek	2.59	.055
		Kadın	2.81	

Tablo 4'e göre TÖKKÖ alt boyutlarında erkek öğretmen adaylarının ortalama puanları daha düşüktür. Cinsiyete göre bakıldığında alt boyutlarda erkek ve kadın öğretmen adaylarının puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Araştırmanın devamında öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeylerinin topluluk önünde konuşma kaygı seviyelerinin anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını tespit etmek için basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda ulaşılan bulgular Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5. AMÖ ile TÖKKÖ arasındaki ilişkiye dair basit doğrusal regresyon analizi bulguları

TÖKKÖ	B	SHB	B	t	p
Sabit	31.588	2.177		14.508	.000
AMÖ	.104	.047	.128	2.215	.028

n=295, R=,128, R²=,016, F=4,906, p<,028

Tablo 5'e bakıldığında korelasyon katsayısının (R=,128) düşük olduğu, akademik mükemmeliyetçiliğin toplam varyansın %1,6'sını açıkladığı anlaşılmaktadır. Ancak regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir (p=,028). Bu veriler akademik mükemmeliyetçilik değişkeninin öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma kaygı düzeyleri üzerinde anlamlı olsa da etkisinin küçük olduğunu göstermektedir. Yani öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri arttıkça topluluk önünde konuşma kaygı düzeyleri de artmaktadır. Ancak bu artış oldukça düşüktür.

Tartışma ve Sonuç

Bu nicel araştırmada öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeylerinin topluluk önünde konuşma kaygı seviyelerinin anlamlı bir yordayıcısı mıdır, değil midir sorusuna yanıt bulmak hedeflenmiştir. Bu kapsamda öncelikle akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri ile ilgili t testi sonuçları paylaşılmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeylerinin orta seviyede olduğu, kadın öğretmen adaylarının daha mükemmeliyetçi oldukları ifade edilebilir. Daha önce farklı alanlarda yapılan çalışmalarda da öğretmen adaylarının ve üniversite öğrencilerini akademik mükemmeliyetçilik düzeylerinin ortalama değerde olduğu belirlenmiştir (Asan ve Özer, 2024; Ulu Kalın, 2020; Tekin, 2022). Sonrasında ise öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma kaygı düzeylerine ilişkin t testi sonuçları sunulmuştur. Yapılan analizler neticesinde öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma kaygı seviyelerinin orta düzeyde olduğu, bu durumun cinsiyete göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Deringöl (2018) de benzer bulguyu elde etmiştir. Alanyazınında kadınların konuşma kaygısı ortalamalarının daha yüksek olduğunu ortaya koyan araştırmalara da rastlanmaktadır (Bozkurt, 2004; Rosenthal ve Schreiner 2000; Taşgın, 2006). Katrancı ve Kuşdemir'in (2015) araştırmalarında ise kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre konuşma kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Yani son yıllarda kadınların topluluk önünde konuşma kaygılarının azaldığı, kendilerine bu konuda daha çok güvendikleri anlaşılmaktadır. Bu durumun kadınların okullaşma oranının artmasıyla ve eskiye nazaran toplumda daha fazla öne çıkmalarıyla ilişkili olduğu ifade edilebilir.

Topluluk önünde konuşma kaygısı nedenleri ve bununla ilişkili olabilecek değişkenleri belirleme odaklı farklı araştırmalar da vardır. Erdoğan (2018) üniversite öğrencilerinin topluluk önünde konuşma kaygı nedenlerini nitel bir bakışla belirlemek istemiştir. Bunun nedeninin özellikle çocuklukta karşılaşılan olumsuz ebeveyn tutumları ve okul deneyimleri olduğunu ortaya koymuştur. Ensar ve Gündüz (2022), öğretmen adaylarının psikolojik sağlamlıklarının topluluk önünde konuşma kaygılarıyla ilişkisini inceledikleri çalışmalarında, bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu ifade etmektedirler. Diğer yandan öğretmen adaylarının, konuşma kaygılarıyla ilişkili olarak öğretmenlik durumlarını etkileyecek bir kaygı yaşamadıkları belirtilmiştir (Karalı vd., 2021). Katrancı (2014) öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik öz yeterlilik algılarının cinsiyet ve öğrenim görülen programa göre anlamlı farklılıklar gösterdiği ancak sınıf düzeyinin anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Türkçe öğretmen adaylarıyla yapılan bir çalışmada ise hazırlıklı konuşma yapmanın konuşma kaygısını azalttığı yönünde anlamlı bir fark yarattığı ifade edilmektedir (Özdemir, 2018). Genel olarak yapılan çalışmalara bakıldığında, öğretmen

adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin çok yüksek olmadığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının yapılacak konuşmalara yönelik hazırlık yapması, psikolojik olarak kendilerini iyi hissetmeleri, öz güven duygusunun yüksek olması gibi çeşitli faktörler, konuşma kaygısını azaltmakta hatta bazı durumlarda kaygı duymamalarını sağlamaktadır.

Araştırmanın ana hedefi doğrultusunda uygulanan basit doğrusal regresyon analizi neticesinde öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeylerinin topluluk karşısında konuşma kaygı düzeyleri üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu fakat etkisinin oldukça küçük olduğu ortaya konulmuştur. Elde edilen bu bulgu, öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri arttıkça topluluk karşısında konuşma kaygı düzeylerinin çok az artma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bu durum, akademik mükemmeliyetçilik ile kaygı arasındaki ilişkinin daha derinlemesine incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Alanyazınında akademik mükemmeliyetçilik üzerine yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Ulu Kalın (2020) tarafından yapılan çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeylerinin lise türü ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçiliğinin akademik başarılarına katkı sunarak artırdığı ama diğer yandan özellikle sosyal yaşantı bakımından yıpratıcı bir role sahip olduğu ifade edilmiştir (Demiriz ve Engin, 2023). Asan ve Özer (2024) tarafından yapılan bir başka çalışmada ise öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik ile bilişsel esneklik düzeyleri incelenmiş ve yaş arttıkça bilişsel esneklik düzeylerinin de arttığı, kadınların erkeklere göre daha akademik mükemmeliyetçi oldukları belirtilmiştir. Bu çalışmalar incelendiğinde akademik mükemmeliyetçiliğin farklı alanlarda etkilerinin ve ilişkilerinin çeşitli boyutlarda ele alındığı anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmalarda genel bulgular, akademik mükemmeliyetçilik ile diğer faktörler arasında anlamlı bir fark bulunamadığını ortaya koymaktadır.

Akademik mükemmeliyetçilik ve topluluk önünde konuşma kaygısı arasındaki ilişki ile ilgili araştırmacıların yaptığı varsayımlar, bu çalışmanın bulgularıyla kısmen çelişmektedir. Çünkü bu araştırma, akademik mükemmeliyetçilik arttıkça konuşma kaygısının çok az bir artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Yani bir olasılık olarak akademik mükemmeliyetçiliğin öğretmen adaylarını daha fazla hazırlıklı olmaya ittiği ve bu durumun kaygıyı çok az artırdığı söylenebilir. Öte yandan mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi araştıran 37 çalışmanın meta analizinde mükemmeliyetçi çabaların potansiyel olarak yardımcı olduğu ve mükemmeliyetçi kaygıların öğrencilerin akademik başarısını potansiyel olarak engellediği görülmektedir (Madıgan, 2019). Yani mükemmeliyetçilikle ilgili kaygının akademik başarıyı olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmış fakat bu çalışmada mükemmeliyetçiliğin konuşma kaygısını çok az artırdığı ortaya çıkmıştır. Bu durum, akademik mükemmeliyetçiliğin kaygı üzerinde daha karmaşık bir etkiye sahip olabileceğini düşündürmektedir. Bununla ilişkili olarak Saracoğlu vd. (2016) sosyal problem çözme becerilerinde, içsel akademik kontrol odaklı kişilerin, probleme olumlu yaklaşım, akılcı problem çözme tarzı gibi daha olumlu ve yapıcı yaklaşımlar benimsediklerini ifade etmişlerdir. Bir başka ifadeyle akademik mükemmeliyetçiliği yüksek düzeyde olan bir bireyin, sosyal bir beceri olarak topluluk önünde konuşma kaygısının düşük olması beklenen bir durum olarak değerlendirilebilir. Çünkü bu özelliklere sahip olan bireyler yaşayacağı kaygıyı öngörebilir ve bununla nasıl baş edebileceği noktasında gerekli bilgi ve yeterliliğe genellikle sahiptirler.

Öneriler

Bu çalışmanın öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri ile konuşma kaygı seviyeleri arasındaki ilişkiyi ilk kez inceleyerek alanyazınındaki önemli bir boşluğu

doldurduğu düşünülmektedir. Çalışma, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 295 dördüncü sınıf öğretmen adayından alınan verilerle sınırlıdır. Gelecek araştırmalarda aynı değişkenler arasındaki ilişki farklı örneklemelerde yeniden test edilebilir, hem bu araştırmada bulgulanan hem de yapılacak çalışmalarda ortaya çıkacak sonuçları daha iyi irdeleyebilmek amacıyla nitel araştırmalar yürütülebilir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik ve konuşma kaygısı arasındaki ilişkiyi nasıl ele aldıkları ve deneyimledikleri hakkındaki görüşleri ortaya konulabilir. Diğer yandan öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma kaygısını etkileyebileceği varsayılan farklı değişkenlerle ilişkinin test edildiği çalışmalar da gerçekleştirilebilir. Ek olarak bu araştırmada akademik mükemmeliyetçilik düzeyinin konuşma kaygısını belirgin bir şekilde artırmadığı sonucundan hareketle öğretmenlere akademik mükemmeliyetçiliğin konuşma kaygısını artıran bir neden olarak görmemeleri ve çalışmalarını bu doğrultuda gerçekleştirmeleri önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Asan, S., & Özer, B. (2024). Öğretmen adaylarının akademik mükemmeliyetçilik ile bilişsel esneklik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Social Sciences (Ijoess)*, 15(57), 1148-1161. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4469>
- Ayhan, S. N., Demirci, S. S., & Göktentürk, T. (2022). Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını öngören bir faktör olarak konuşma kaygılarının incelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 10(4), 242-252. <https://doi.org/10.29228/ijlet.65020>
- Ayres, J., & Hopf, T. (1993). *Coping with speech anxiety*. Norwood: Ablex Publishing.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. *Prentice-Hall*.
- Bartholomay, E. M., & Houlihan, D. D. (2016). Public Speaking Anxiety Scale: Preliminary psychometric data and scale validation. *Personality and Individual Differences*, 94, 211-215. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.01.026>
- Beatty, M.J., & Behnke, R.R. (1991). Effects of public speaking trait anxiety and intensity of speaking task on heart rate during performance. *Human Communication Research*, 18(2), 147-176.
- Bodie, G. D. (2010). A racing heart, rattling knees, and ruminative thoughts: Defining, explaining, and treating public speaking anxiety. *Communication Education*, 59(1), 70-105.
- Bozkurt, N. (2004). Bir grup üniversite öğrencisinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 29(133), 52-59.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2023). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (34. Baskı, s. 22). Pegem Akademi, Ankara.
- Can, A. (2017). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (5. baskı). Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2020). *Eğitim araştırmaları*. İstanbul: EDAM Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi.
- Çakan, M., & Gül, G. (2018). Ses eğitiminde kullanılan nefes ve ses egzersizlerinin konuşma bozukluklarının giderilmesinde kullanılabilirliği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 50-63. <https://doi.org/10.5578/amrj.67099>
- Daly, J. A., Vangelisti, A. L., & Lawrence, S. G. (2009). Public speaking anxiety. *Communication Research*, 16(3), 261-275.
- Demir, S. (2023). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi. *Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 131-150.
- Demiriz, S., & Engin, K. (2023). Okul öncesi öğretmen adaylarının akademik erteleme ve akademik mükemmeliyetçilik durumları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(50), 523-540. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.1095593>
- Deringöl, Y. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının konuşma kaygıları. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(03), 23-35. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.465705>

- Doğru-Çabuker, N., Balcı Çelik, S. & Aldemir, A. (2020). Topluluk Önünde Konuşma Kaygısı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 1601-1610. <https://doi.org/10.17755/esosder.674060>
- Ensar, F., & Gündüz, A. (2022). Öğretmen adaylarının psikolojik sağlamlıklarının topluluk önündeki konuşma kaygılarıyla ilişkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 266-276. <https://doi.org/10.16916/aded.946373>
- Er, E., & Aydemir, A. (2022). Eğitim fakültesi öğrencilerinin proaktif kişilik özellikleri ile öz kontrol ve akademik mükemmeliyetçilikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 409-425. <https://doi.org/10.21733/ibad.1005392>
- Erdoğan, Ö. (2018). Üniversite öğrencilerinde topluluk önünde konuşma kaygısının nedenleri ve geliştirilen baş etme mekanizmaları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (47), 351-367.
- Frost, RO, Marten, P., Lahart, C. & Rosenblate, R. (1990). Mükemmeliyetçiliğin boyutları. *Bilişsel Terapi ve Araştırma*, 14(5), 449-468.
- Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J., and Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson Education: Upper Saddle River.
- Hamzadayı, E., Bayat, N., & Gölpınar, Ş. (2018). Konuşma kaygı düzeyi ile konuşma başarımları arasındaki ilişki. *Journal of Language Education and Research*, 4(2), 75-85. <https://doi.org/10.31464/jlere.425224>
- Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3), 456-470.
- Hofmann, S. G. (2008). Cognitive-behavioral therapy for anxiety disorders: Efficacy and dissemination. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 10(3), 345-355.
- İşcan, A., & Karagöz, B. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi: Gaziosmanpaşa Üniversitesi örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 193-206.
- Karalı, Y., Şahin, T. G., Şen, M. & Aydemir, H. (2021). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi: İnönü Üniversitesi örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 2277-2296. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1006027>
- Katrancı, M. & Kuşdemir, Y. (2015). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi: Sözlü anlatım dersine yönelik bir uygulama. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (24), 415-445. <https://doi.org/10.14582>
- Katrancı, M. (2014). Öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algıları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(2), 174-195. <https://doi.org/10.14686/BUEFAD.201428177>
- Kayacan, İ., & Öztürk, M. Ü. (2024). Üniversite öğrencilerinin akademik mükemmeliyetçilik düzeyleri ile okul tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Sustainable Education Studies*, 5(2), 83-97.
- Madigan, D. J. (2019). A meta-analysis of perfectionism and academic achievement. *Educational Psychology Review*, 31, 967-989. <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09484-2>

- Meydan, C. H. & Şeşen, H. (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Odacı, H., Kalkan, M. & Çikrıkci, Ö., (2017). Akademik mükemmeliyetçilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(1), 353-366.
- Özdemir, S. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarını gidermede hazırlıklı konuşmaların rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 361-374. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.-360001>
- Özgüngör, S. (2003). Mükemmeliyetçilik ve özerklik destekleyici davranışların amaç tarzları ile ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 28(127).
- Pestil, A. D., & Özden, M. G. (2018). Ana dilde konuşma becerisini ölçme ve değerlendirme. *Journal of Awareness*, 3(5), 557-570. <https://doi.org/10.26809/joa.2018548667>
- Rosenthal, B. S. & Schreiner, A. C. (2000). Prevalence of psychological symptoms among undergraduate students in an ethnically diverse urban public college. *Journal of American College Health*, 49(1), 12-18.
- Saracoğlu, A. S., Altay, B. & Eken, M. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal problem çözme becerilerini yordayan değişkenler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 680-722. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.88693>
- Stein, M. B., Jang, K. L., & Livesley, W. J. (2001). Heritability of social anxiety-related concerns and personality characteristics: A twin study. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 189(3), 154-160.
- Stoeber, J. & Otto, K. (2006). Mükemmeliyetçiliğin olumlu kavramları: Yaklaşımlar, kanıtlar, zorluklar. *Kişilik ve Sosyal Psikoloji Dergisi*, 10(4), 295-319. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr1004_2
- Suroğlu Sofu, M. (2012). *Öğretmen adaylarının konuşma kaygıları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Taşgın, Ö. (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 14(2), 679-686.
- Tekbıyık, A. (2015). İlişkisel araştırma yöntemi. M. Metin (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 99-114). Pegem Akademi Yayınları.
- Tekin, M. (2022). Tıp fakültesi öğrencilerinin akademik mükemmeliyetçilik ve bilişsel esneklik düzeyleri. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 21(65), 95-108. <https://doi.org/10.25282/ted.1135315>
- Tuncer, B., & Voltan-Acar, N. (2006). Kaygı düzeyleri farklı üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin mükemmeliyetçilik özelliklerinin incelenmesi. *Kriz Dergisi*, 14(2), 1-15.
- Ulu Kalın, Ö. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarında mükemmeliyetçilik. *Studies in Educational Research and Development*, 4(1), 1-25.
- Yolcusoy, Ö. & Çetinkaya, G. (2021). Sorularla konuşma eğitimi. Ö. T. Kara (Ed.) *Sorularla Türkçe eğitimi içinde* (s. 11-165). Asos Yayınları.